

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Nc/3/2020
Identifikačné číslo spisu:	2219204446
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2020
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:2219204446.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Alibaba 2000, s.r.o. so sídlom vo Vľanoch 798, proti žalovanej Wolf Center One, s.r.o. so sídlom v Dunajskej Strede, Budovateľská 5677/7A, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 5C/35/2019, o vylúčení sudcov Krajského súdu v Trnave z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp.zn. 26 NcC 2/2020, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Trnave JUDr. Daniel Ilavský, JUDr. Katarína Slováčková a Mgr. Jozef Mačej n i e s ú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp.zn. 26 NcC 2/2020.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 5C/35/2019 žalobkyňa podaním z 10. februára 2020 podaným na okresnom súde osobne deň nato vzniesla námietku zaujatosti všetkých sudcov Okresného súdu Dunajská Streda i Krajského súdu v Trnave odôvodnenú tým, že 5. februára 2020 sa žalovaná vyjadrila, že na súde v Dunajskej Strede pozná skoro všetkých sudcov a zamestnancov súdu a rovnako sa vyjadrila aj o Krajskom súde v Trnave, a preto jej (žalobkyni) povedala, že žalobu si môže rovno zobrať späť, nakoľko ona (žalovaná) si to na oboch predmetných súdoch urýchlene vybaví. Preto má (žalobkyňa) za to, že možno mať dôvodné pochybnosti o nezaujatosti všetkých sudcov oboch vyššie spomínaných súdov.

2. Sudkyňa Okresného súdu Dunajská Streda JUDr. Mária Jačková Sziegel, ktorej spor pripadol na prejednanie a rozhodnutie, sa podaním do spisu z 18. februára 2020 vyjadrila, že strany sporu nepozná a necíti sa byť vo veci zaujatá.

3. Následne po predložení veci Krajskému súde v Trnave sa prakticky totožne (teda, že sa vo veci necítia byť zaujatí, nie sú im známe žiadne okolnosti, pre ktoré by bolo možné mať pochybnosti o ich nezaujatosti a že nemajú žiaden pomer k prejednávanej veci ani k stranám sporu, resp. osobám, ktorých sa konanie týka) podaniami do spisu z 2. marca 2020 vyjadrili tiež sudcovia Krajského súdu v Trnave

JUDr. Daniel Ilavský, JUDr. Katarína Slováčková a Mgr. Jozef Mačej, zaradení rozvrhom práce Krajského súdu v Trnave do senátu 26C, ktorému vec rozhodovania o vylúčení sudcov Okresného súdu Dunajská Streda pripadla na prejednanie a rozhodnutie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti sudcov Krajského súdu v Trnave len vo vzťahu k tým jeho sudcom, ktorí majú ako zákonní sudcovia rozhodnúť o námietke zaujatosti vznesenej žalobkyňou voči sudcom (zákonnej sudkyni) súdu prvej inštancie.

5. Zákonným sudcom je sudca (samosudca alebo člen senátu) miestne, vecne a funkčne príslušného súdu, ktorý má konať podľa rozvrhu práce prijatého v súlade so zákonom (pozri napr. I. ÚS 8/94, II. ÚS 15/96, II. ÚS 43/97, II. ÚS 47/99, III. ÚS 31/01).

6. Podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Trnave na rok 2020 senát 26 Co je zložený z predsedu senátu JUDr. Daniela Ilavského a sudcov JUDr. Kataríny Slováčkovej a Mgr. Jozefa Mačaja. Všetci títo sudcovia vyjadreniami k vznesenej námietke zaujatosti zhodne uviedli, že sa necítia byť vo veci zaujatí.

7. Opodstatnenosť žalobkyňou tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudcov Krajského súdu v Trnave bolo treba posudzovať z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu.

8. Podľa § 49 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z.z. v znení zákonov č. 87/2017 Z.z. a č. 350/2018 Z.z., ďalej len „C.s.p.“) je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

9. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania.

10. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočnosti, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní (viď obdobne b/ a c/).

11. Relevantný je iba taký vzťah, ktorý by (vzhľadom na jeho charakteristické znaky) pri všetkej možnej snahe sudcu o správnosť konania a rozhodovania ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

12. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 C.s.p.) alebo na návrh strany (§ 52 C.s.p.).

13. Obsahom práva na prejednanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie sporu nestranným súdom je len povinnosť prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

14. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa §§ 49 až 58 C.s.p. predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky - ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov a jedného nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, ďalej len „Ústava“ a „ústavný súd“), možno sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu skutočne iba výnimočne a z naozaj závažných dôvodov,

ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo.

15. Pri posudzovaní dôvodov namietanej nezaujatosti treba mať na zreteli nielen právnu úpravu danú ustanoveniami C.s.p., ale tiež judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu a napokon aj závery, ku ktorým dospela doterajšia rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

16. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku).

17. Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúci nie je subjektívny aspekt, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Uplatňuje sa tu tzv. teória zdania nezaujatosti (viď tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná). Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku).

18. Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávánemu sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o (ne)zaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany sporu je objektívne oprávnená. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania vecí.

19. Aj Ústava deklaruje dva podstatné atribúty súdnictva v Slovenskej republike -nezávislosť a nestrannosť.

20. Nezávislosť súdnej moci je pojem s dvojitém významom; označuje jednak nezávislosť súdov (inštitucionálna nezávislosť), jednak nezávislosť sudcov (individuálna nezávislosť). Nezávislosť sudcu treba vidieť ako jeho nezávislosť od zložiek politického systému, rovnako ale aj ako nezávislosť v rámci samotnej súdnej moci (celého súdneho systému), konkrétneho súdu, na ktorom sudca pôsobí, jeho vedenia a kolektívu.

21. Nestrannosť sudcu je potrebné posudzovať vždy v závislosti od konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

22. Z ustanovenia § 30 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení neskorších zmien a doplnení) vyplýva (o. i.) povinnosť sudcu zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Sudca musí vystupovať nezaujato a dbať o to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. K stranám je povinný pristupovať bez akýchkoľvek predsudkov. Aj so zreteľom na toto ustanovenie má sudca zachovávať k sporu, stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní vždy vecný a profesionálny prístup.

23. V danom prípade je námietka zaujatosti všetkých sudcov Krajského súdu v Trnave (ako aj sudcov

Okresného súdu Dunajská Streda) vyvodzovaná výlučne z ničím nepodloženého tvrdenia žalobkyne (jej konateľa) o tom, že sa žalovaná (v tomto prípade bližšie neidentifikovaný reprezentant tejto právnickej osoby) mala vyjadriť spôsobom opísaným pod 1. zhora; pravdivosť takéhoto tvrdenia (aj keby skutočne odznelo) však bola výslovne popretá všetkými sudcami prichádzajúcimi nateraz do úvahy v pozícii zákonných sudcov.

24. Obsah spisu (ani sama podstata vznesenej námietky) nedáva pritom v danom prípade žiaden dôvod pre spochybnenie pravdivosti vyjadrenia žalobkyňou namietaných zákonných sudcov.

25. Najvyšší súd preto rozhodol, že sudcovia Krajského súdu v Trnave JUDr. Daniel Ilavský, JUDr. Katarína Slováčková a Mgr. Jozef Mačej nie sú v danom prípade vylúčení z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.